

22.04.2020

Ärende/6

§ 124

Detaljplan och detaljplaneändring för Ärtholmen (nr 12510)

HEL 2017-013476 T 10 03 03

Beslut

Stadsfullmäktige godkände detaljplan för vattenområde i 6 stadsdelen (Eira), delar av kvarteren 20243, 20854, 20855, 20862, 20864, 20868, kvarteren 20856, 20857, 20863, 20866 och 20867, gatu-, park-, hamn-, småbåtshamn-, special- och vattenområden i 20 stadsdelen (Västra hamnen, Ärtholmen, Busholmen) och detaljplaneändring för gatu-, parkerings-, småbåtshamn-, park- och vattenområden i 6 stadsdelen (Eira), del av tomten 19 i kvarteret 20176, kvarteren 20181, 20235–20237, 20240–20243, gatu-, hamn-, järnvägs-, park- och vattenområden (nya kvarter 20850–20871 bildas) i 20 stadsdelen (Västra hamnen, Ärtholmen) enligt ritning nr 12510, daterad 12.3.2019 och ändrad 10.12.2019, och på de grunder som framgår av detaljplanebeskrivningen.

Behandling

Under diskussionen framställdes två förslag till hemställningsklämmor.

Ledamoten Mari Rantanen understödd av ledamoten Pia Kopra föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av detaljplanen och detaljplaneändringen för Ärtholmen att det i den fortsatta planeringen utreds ur alla trafikformers synvinkel med hurtiga trafiklösningar, även underjordiska, det går att minska den service- och personbilstrafik som riktar sig från detaljplaneområdet till gatunätet, som belastar gatunätet och som försämrar invånarnas trivsel i de södra stadsdelarna och i Tölö.

Ledamoten Seija Muurinen understödd av ledamoten Sirpa Askoseljavaara föreslog följande hemställningskläm:

Det nya byggandet och planeringen av trafiksystemet i södra Helsingfors kan inte basera sig på antagandet att trafikvolymen minskar betydligt, vilket är osäkert. Om det inte blir kompletterande trafiklösningar, kan utbyggnaden av Ärtholmen leda till omfattande problem för trafiken i södra innerstaden. Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av detaljplanen att alla möjligheter att hindra detta problem utreds.

22.04.2020

Ärende/6

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

Omröstningsordning

Hemställningsklämmarna togs särskilt upp till omröstning.

1 omröstningen

Ledamoten Mari Rantanens förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av detaljplanen och detaljplaneändringen för Ärtholmen att det i den fortsatta planeringen utreds ur alla trafikformers synvinkel med hurdana trafiklösningar, även underjordiska, det går att minska den service- och personbilstrafik som riktar sig från detaljplaneområdet till gatunätet, som belastar gatunätet och som försämrar invånarnas trivsel i de södra stadsdelarna och i Tölö.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 10

Mika Ebeling, Jussi Halla-aho, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Jussi Niinistö, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Mari Rantanen, Sampo Terho, Mauri Venemies

Nej-röster: 5

Pentti Arajärvi, Mia Haglund, Sami Muttilainen, Thomas Wallgren, Sinikka Vepsä

Blanka: 69

Alviina Alametsä, Ted Apter, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Sirpa Askoseljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Laura Finne-Elonen, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Johanna Laisaari, Petra Malin, Otto Meri, Seija Muurinen, Björn Månsson, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Mia Nygård, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Nasima Razmyar, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, UI-

la-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Frånvarande: 1
Maija Anttila

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Mari Rantanens förslag till hemställningskläm.

2 omröstningen

Ledamoten Seija Muurinens förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Det nya byggandet och planeringen av trafiksystemet i södra Helsingfors kan inte basera sig på antagandet att trafikvolymen minskar betydligt, vilket är osäkert. Om det inte blir kompletterande trafiklösningar, kan utbyggnaden av Ärholmen leda till omfattande problem för trafiken i södra innerstaden. Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av detaljplanen att alla möjligheter att hindra detta problem utreds.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 37

Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Juha Hakola, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Seija Muurinén, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Mia Nygård, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Jaana Pelkonen, Petrus Pennanen, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Risto Rautava, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Sampo Terho, Ulla-Marja Urho, Jan Vapaavuori, Mauri Venemies

Nej-röster: 4

Pentti Arajärvi, Mia Haglund, Sami Muttilainen, Sinikka Vepsä

Blanka: 43

Alviina Alametsä, Paavo Arhinmäki, Katju Aro, Jussi Chydenius, Fatim Diarra, Jussi Halla-aho, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Abdirahim Husu Hussein, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Emma Kari, Otso Kivekäs, Mai Kivelä, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Johanna Laisaari, Petra Malin, Johanna Nuorteva, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Tuomas Rantanen, Nasima Razmyar, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Osmo Soiniinvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti,

22.04.2020

Ärende/6

Thomas Wallgren, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki,
Ozan Yanar

Frånvarande: 1
Maija Anttila

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Seija Muurinens förslag till
hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Jari Huhtaniemi, arkitekt, telefon: 310 37197
jari.huhtaniemi(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12510 kartta, osa 1/2, päivätty 12.3.2019, muutettu 10.12.2019
- 2 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12510 kartta, osa 2/2, päivätty 12.3.2019, muutettu 10.12.2019
- 3 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12510 selostus, päivätty 12.3.2019, muutettu 10.12.2019, päivitetty Kylk:n 10.12.2019 päätöksen mukaiseksi
- 4 Vuorovaikutusraportti, 12.3.2019, täydennetty 26.11.2019, ja yleisötilaisuuksien muistiot
- 5 Liikennesuunnitelma 6819 / 26.11.2019
- 6 Osa päätöshistoriaa
- 7 Tehdyt muutokset
- 8 Havainnekuva 12.3.2019, muutettu 26.11.2019

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Helen Ab
Helen Elnät Ab
Samkommunen Helsingforsregionens trafik
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster

Bilagor till utdrag

22.04.2020

Ärende/6

Närings-, trafik- och mil-
jöcentralen i Nyland

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av gene-
ralplan, detaljplan, byggnadsordning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Bilaga 5

Bilaga 6

Bilaga 7

Bilaga 8

Museiverket, skydd av
kulturmiljön

Trafikledsverket

De som begärt informa-
tion om beslutet om god-
kännande

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av gene-
ralplan, detaljplan, byggnadsordning

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Detaljpanelösningens centrala innehåll

Förslaget till detaljplan och detaljplaneändring (detaljpanelösningen) gäller Ärtholmen och omgivande vatten- och parkområden söder om Grundsundsgränden, Eirastranden och Havsgatan. Detaljplanen gör det möjligt att förlägga bostäder och arbetsplatser samt hamn- och parkområden till Ärtholmen. Målet är att området ska utvecklas till ett attraktivt bostadsområde och en havsnära koncentration av turist- och fritidstjänster. I området främjas ändring av verksamhetssätt i syfte att förebygga klimatförändringen.

Matargatan i området, Skeppsgatan, indelar området i bostadsområdet på östra sidan och arbetsplatsområdet på västra sidan. Kvartersområdena för flervåningshus består främst av flervåningshus i 6–8 våningar. Arbetsplatsområdet består av kvartersområden för byggnader för verksamhets- och motions- och idrottslokaler och parkeringsanläggningar som gränsar till en hamn för kryssningsfartyg. Två av de befintliga byggnaderna i området, det s.k. Fords hus (1943–1946) och den allmänna bastun Löyly (2016) anges som byggnader som ska skyddas. Tre kajplatser har dimensionerats för kryssningsfartyg. I områdets södra del har en snömottagningsplats och en småbåtshamn planerats. Till småbåtshamnen är det möjligt att förutom båtplatser, kajer för sjötrafik, en gästhamn och affärslokaler också förlägga funktioner för service och

22.04.2020

förvaring av båtar. Strandparken utvidgas väster om Havshamnsparken; en badstrand, angoringsplatser för båtar, mångsidiga tjänster för lek och näridrott och ett center för vattensport erbjuder attraktiva maritima funktioner för stadens invånare.

Den nya bostadsvåningsytan uppgår till ca 316 000 m² och våningsytan för arbetsplatser och service uppgår till ca 139 000 m². Våningsytan i området uppgår till sammanlagt 495 000 m², varav ca 26 000 m² vy är kommersiell service. Tomternas genomsnittliga exploateringsstal (e) är 3,0 och områdets exploateringsstal (ea) är 1,0. Antalet invånare ökar med ca 7 600.

I samband med detaljplanelösningen utarbetades en trafikplan (ritning nr 6819) enligt vilken rörligheten i området baserar sig på trygga gång- och cykelförbindelser, på den spårtrafiksbaserade kollektivtrafiken och på sjö- och fordonstrafiken. Den tunga trafiken styrs till Munkholmskajen i områdets västra kant. I fråga om bilplatserna för tomterna för flervåningshus i området tillämpas principerna om ett marknadsbestämt parkeringssystem. Det är möjligt att genom stadens andra styrmetoder, såsom tomtöverlåtelse, styra förläggningen av bilplatser främst centraliserat till parkeringsanläggningar.

Förverkligandet av detaljplanen har en särskild inverkan på att utbudet av bostäder, arbetsplatser, service och idrotts- och rekreationsmöjligheter i innerstaden blir mångsidigare när industri- och lagerverksamheten i området avlägsnas.

Beslut som detaljplanelösningen bygger på

Detaljplanelösningen främjar stadens strategiska mål att bygga upp stadsdelar som är mångsidiga och att stärka områdets identifierbara identitet och det havsnära Helsingfors. För området har en delgeneralplan utarbetats. Delgeneralplanen för Ärtholmen trädde i kraft 18.4.2019. Detaljplanelösningen stämmer överens med målen i delgeneralplanen och i Generalplan 2016 för Helsingfors med rättsverkningar (trädde i kraft 5.12.2018).

Områdets utgångspunkter och nuläge

Ärtholmen har använts som ett varvs- och hamnområde under flera årtionden. I syfte att utveckla kryssningsturismen har turist- och fritidstjänster under de senaste åren hänvisats till Ärtholmens östra strand. För området gäller flera detaljplaner från åren 1961–2001.

Detaljplaneområdet är i Helsingfors stads ägo. Detaljplanelösningen har utarbetats på initiativ av staden.

22.04.2020

Ärende/6

Detaljpanelösningens kostnader

Genomförandet av detaljpanelösningen medför kostnader på ca 180–190 miljoner euro exklusive mervärdesskatt för staden. Staden får tomtinkomster på ca 390–400 miljoner euro.

Förslaget till detaljplan offentligt framlagt för första gången

Detaljplaneförslaget hölls offentligt framlagt 8.4–7.5.2019.

Det kom in 14 anmärkningar om förslaget till detaljplan. En skrivelse kom in utanför framläggningstiden.

Påpekandena i anmärkningarna gällde markanvändningen och funktionerna, utfyllnaderna i havet, byggnadsvolymen och byggnadernas höjd, trafiken och parkeringen, rekreationsområdena och grönbyggandet, motions- och idrottsservicen, den samhällstekniska försörjningen, detaljplanebestämmelserna och skyddet, namnskicket, konsekvenserna och växelverkan samt Munkholmens företagshus och Statens spannmålsförråd.

Påpekandena i skrivelsen gällde markanvändningen och funktionerna, byggnadsvolymen och byggnadernas höjd, trafiken och parkeringen, rekreationsområdena, utfyllnaderna i havet, namnskicket och konsekvenserna.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM), Trafikledsverket, Museiverket, Samkommunen Helsingforsregionens trafik (HRT), samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) och stadsmuseet gav utlåtande om detaljplaneförslaget. Dessutom meddelade Helen Ab och Helen Elnät Ab att de inte har någonting att yttra.

Utlåtandena gällde miljökonsekvenserna, byggnadsskyddet och undervattenskulturarvet, trafiken och vattenförsörjningen samt båttrafikens huvudleder.

Förslaget till detaljplan offentligt framlagt för andra gången

Med anledning av stadsmiljönämndens anvisningar för den fortsatta planeringen gjorde planläggningstjänsten ändringar i förslaget till detaljplan, daterat 12.3.2019, och lade fram förslaget på nytt under 24.9–23.10.2019. Stadsmiljönämnden beslutade 16.4.2019 godkänna att principerna för ett försök med marknadsbestämd parkering tillämpas vid bostadsbyggandet i Ärtholmen.

Det kom in 9 anmärkningar om förslaget till detaljplan.

Påpekandena i anmärkningarna gällde markanvändningen och funktionerna, byggnadsvolymen och byggnadernas höjd, trafiken och parkeringen, rekreatiomsområdena, motions- och idrottsservicen, den samhällstekniska försörjningen, detaljplanebestämmelserna och skyddet, konsekvenserna och växelverkan samt Munkholmens företagshus, Statens spannmålsförråd och Café Birgitta.

Följande myndigheter gav utlåtande om förslaget till detaljplan: NTM-centralen, HRM och fostrans- och utbildningssektorn. Helen Ab och Helen Elnät Ab meddelade också under den andra remissbehandlingen att de inte har någonting att yttra.

Utlåtandena gällde vissa detaljplanebestämmelser och vissa punkter i detaljplanebeskrivningen, den samhällstekniska försörjningen, trafiken och parkområdena.

Åtgärder efter att detaljplaneförslaget hölls offentligt framlagt

I rapporten om växelverkan föreligger anmärkningarna, skrivelserna och myndighetsutlåtandena om förslaget till detaljplan i sammandrag och genmälena till de påpekanden som framförts i dessa. Det som framförts i dessa har beaktats i ändamålsenliga delar med hänsyn till detaljplanemålen.

I detaljplanekartans beteckningar eller bestämmelser och i det övriga materialet gjordes ändringar efter att detaljplanen varit offentligt framlagd för första gången. För ändringarna redogörs närmare i detaljplanebeskrivningens sista kapitel. De har också samlats i bilagan över ändringar (Tehdyt muutokset).

De ändringar som gjorts efter det offentliga framläggandet har diskuterats med de parter vilkas privata intresse ändringen anses gälla, och de har blivit särskilt hörda via e-post i enlighet med 32 § i markanvändnings- och byggförordningen (895/1999). Det kom in två anmärkningar om förslaget till detaljplan. Anmärkningarna gällde Munkholmens företagshus och Statens spannmålsförråd. Med beaktande av målen med planen ändrades förslaget dock inte med anledning av anmärkningarna.

Bostadsproduktionsfördelning och reglerad bostadsproduktion

Det mångsidiga bostadsproduktionsutbudet i Ärtholmen följer Helsingfors genomförandeprogram för boende och härmed sammanhängande markanvändning. En fjärdedel kommer att vara Ara-hyresbostäder, 30 % bostadsrättsbostäder och resten oreglerade ägar- och hyresbostäder.

22.04.2020

Ärende/6

Man har låtit göra en utredning om detaljplanen vad gäller möjligheterna att genomföra den reglerade bostadsproduktionen och synnerhet Ara-projekten. För utredningen utarbetades en referensplan och en kalkyl om det målsatta priset för tomten 2 i kvarteret 20860. Utredningen visade att det är mycket svårt att genomföra projektet enligt en godtagbar prisnivå. Därför kom man fram till en lösning där bostadsproduktionstjänsten inleder planeringen för byggandet av kvarteret 20860 i samarbete med stadsmiljösektorns enhet för detaljplaneläggning och tomtenhets samt stadskansliets enhet för områdesbyggande. I planeringen strävar man efter en prisnivå som är godtagbar med tanke på kostnadsnivån.

Närmare motiveringar

Motiveringarna till detaljplanelösningen framgår mer i detalj av den bifogade detaljplanebeskrivningen.

Trafikutredning

Stadsstyrelsen konstaterar att om stadsfullmäktige godkänner beslutsförslaget, kommer stadsstyrelsen att ge stadsmiljönämnden följande beredningsuppsmaning:

För att trafiken ska fungera bättre och boendetrivseln förbättras på Ärtolmen och i södra innerstaden utreds det ur alla trafikformers synvinkel med hurdana nya trafiklösningar det går att göra trafiken från Ärtolmen och södra innerstaden till utfartsvägarna smidigare och att minska den service- och personbilstrafik som Ärtolmenstrafiken föranleder i de södra stadsdelarna och Tölö och som belastar gatunätet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Timo Lindén, stadssekreterare, telefon: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Jari Huhtaniemi, arkitekt, telefon: 310 37197
jari.huhtaniemi(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12510 kartta, osa 1/2, päivätty 12.3.2019, muutettu 10.12.2019
- 2 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12510 kartta, osa 2/2, päivätty 12.3.2019, muutettu 10.12.2019
- 3 Asemakaava- ja asemakaavan muutoksen nro 12510 selostus, päivätty 12.3.2019, muutettu 10.12.2019, päivitetty Kylk:n 10.12.2019 päätöksen mukaiseksi

22.04.2020

- 4 Vuorovaikutusraportti, 12.3.2019, täydennetty 26.11.2019, ja yleisötilaisuuksien muistiot
- 5 Liikennesuunnitelma 6819 / 26.11.2019
- 6 Osa päätöshistoriaa
- 7 Tehdyt muutokset
- 8 Havainnekuva 12.3.2019, muutettu 26.11.2019

Bilagematerial

- 1 Sijaintikartta
- 2 Ilmakuva
- 3 Fordin talo, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli, 18.4.2011, osa 1
- 4 Fordin talo, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli 18.4.2011 osa 2
- 5 Valtion viljavarasto, rakennushistoriaselvitys, Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli, 18.4.2011
- 6 Hernesaaren Korallikuja, julkisten alueiden yleissuunnitelma, MASU Planning 26.11.2019
- 7 Hernesaaren kunnallistekninen yleissuunnitelma, Sito Oy 31.10.2018
- 8 Hernesaaren liikenneselvitys -raportti, WSP 13.9.2019, Helsingin kaupunki
- 9 Hernesaaren maaperän, pohjaveden ja huokoskaasun riskiarvio, Insinööritoimisto Vahnen Oy, 12.11.2018, teknistaloudellinen suunnittelu -yksikkö
- 10 Hernesaari, asemakaavaaluonnos, Pysäköintivaihtoehtojen rakennetekninen yleissuunnitelma, Kalliosuunnittelu Oy Rockplan 15.10.2017
- 11 Hernesaari, esi- ja pohjarakentamisen yleissuunnitelma, Ramboll 12/18
- 12 Hernesaari, Ympäristömeluselvitys, Insinööritoimisto Akukon Oy, 22.8.2018
- 13 Melkinlaiturin ja Hernesaaren asemakaavat, merellisten olosuhteiden vaikutus rakentamiseen, A-Insinöörit 31.10.2018
- 14 Muistutukset 1. nähtävilläolo
- 15 Muistutukset 2. nähtävilläolo

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan, detaljplan, byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Helen Ab
Helen Elnät Ab
Samkommunen Helsingforsregionens trafik
Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland

Bilagor till utdrag

Förslagstext
Kommunalbesvär, godkännande av gene-

22.04.2020

Ärende/6

ralplan, detaljplan, byggnadsordning

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Bilaga 5

Bilaga 6

Bilaga 7

Bilaga 8

Museiverket, skydd av
kulturmiljön

Trafikledsverket

De som begärt informa-
tion om beslutet om god-
kännande

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av gene-
ralplan, detaljplan, byggnadsordning

För kännedom

Stadsmiljönämnden

Stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektion

Stadsmiljönämndens sektion för byggnader och allmänna områden

Detaljpaneläggning

Stadsmuseet

Fostrans- och utbildningssektorn

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 08.04.2020 § 117

HEL 2017-013476 T 10 03 03

Beslut

Ärendet avfördes från föredragningslistan sedan stadsstyrelsen återtagit sin framställning till stadsfullmäktige.

25.03.2020 Bordlades

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Tanja Sippola-Alho, stadssekreterare, telefon: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 06.04.2020 § 233

HEL 2017-013476 T 10 03 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti peruuttaa esityksensä kaupunginvaltuustossa 8.4.2020.

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle 22.4.2020 seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 6. kaupunginosan (Eira) vesialuetta, 20. kaupunginosan (Länsisatama, Hernesaari, Jätkäsaari) osia kortteleista 20243, 20854, 20855, 20862, 20864, 20868, kortteleita 20856, 20857, 20863, 20866 ja 20867, katu-, puisto-, satama-, venesatama-, erityis- ja vesialueita koskevan asemakaavan sekä 6. kaupunginosan (Eira) katu-, pysäköinti-, venesatama-, puisto- ja vesialueita, 20. kaupunginosan (Länsisatama, Hernesaari) osaa kortteliin 20176 tontista 19, kortteleita 20181, 20235-20237, 20240-20243, katu-, satama-, rautatie-, puisto- ja vesialueita (muodostuvat uudet korttelit 20850-20871) koskevan asemakaavan muutoksen 12.3.2019 päivätyn ja 10.12.2019 muutetun piirustuksen nro 12510 mukaisena ja asemakaavaselostuksesta ilmenevin perustein.

Käsittely

06.04.2020 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä lisäsi esityksen esityslistalle kokouksessa.

Kaupunginhallitus hyväksyi asian ottamisen käsiteltäväkseen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus käsitteli 9.3.2020 § 168 Hernesaaren asemakaavan ja asemakaavan muutosten hyväksymistä (12510) ja esitti asian kaupunginvaltuustolle 25.3.2020. Kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle 25.3.2020 § 100 ja asia oli tarkoitus käsitellä kaupunginvaltuuston 8.4.2020 kokouksessa.

Koronavirusepidemian vuoksi kaupunginvaltuuston 8.4.2020 kokous pidetään ensimmäistä kertaa sähköisessä toimintaympäristössä. Kokouksen teknisen sujuvuuden varmistamiseksi on perusteltua pitää esityslista mahdollisimman tiiviinä. Näin ollen yllä mainittu asia siirretään 22.4.2020 kokoukseen.

09.03.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

02.03.2020 Pöydälle

Esittelijä

22.04.2020

Ärende/6

kansliapäällikkö
Sarvilinna, Sami

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36154
tanja.sippola-alho(a)hel.fi
Timo Linden, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Jari Huhtaniemi, arkkitehti, puhelin: 310 37197
jari.huhtaniemi(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 10.12.2019 § 640

HEL 2017-013476 T 10 03 03

Hankennumero 1603_1

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 12.3.2019 päivätyn ja 10.12.2019 muutetun asemakaava- ja asemakaavan muutosehdotuksen nro 12510 hyväksymistä. Asemakaava koskee 6. kaupunginosan (Eira) vesialuetta, 20. kaupunginosan (Länsisatama, Hernesaari, Jätkäsaari) osia kortteleista 20243, 20854, 20855, 20862, 20864, 20868, kortteleita 20856, 20857, 20863, 20866 ja 20867, katu-, puisto-, satama-, venesatama-, erityis- ja vesialueita ja asemakaavan muutos koskee 6. kaupunginosan (Eira) katu-, pysäköinti-, venesatama-, puisto- ja vesialueita, 20. kaupunginosan (Länsisatama, Hernesaari) osaa korttelin 20176 tontista 19, kortteleita 20181, 20235-20237, 20240-20243, katu-, satama-, rautatie-, puisto- ja vesialueita (muodostuvat uudet korttelit 20850-20871).

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa vuorovaikutusraportista ilmenevät vastineet saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin sekä nähtävilläoloajan ulkopuolella kirjallisesti esitettyihin mielipiteisiin. Päätösasiakirjat ja vuorovaikutusraportti ovat luettavissa kaupunkiympäristön toimialan asiakaspalvelussa, Sörnäistenkatu 1, sekä internet-sivuilla: Päätöksenteko

www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi

22.04.2020

Ärende/6

- ilmoittaa päätöksestään ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton niille kaavasta muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet osoitteensa.

Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kaavan toteuttamisen jatkosuunnittelussa selvitetään kaikkien eri liikennemuotojen näkökulmasta ja maanalaiseen kokoojakatuun liittymättömiä liikenneratkaisuja, millä voidaan vähentää eteläisiin kaupunginosiin ja Töölöön suuntautuvaa katuverkkoa kuormittavaa huolto- ja henkilöautoliikennettä, joka aiheutuu erityisesti Hernesaaren liikenteestä.

Käsittely

10.12.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana oli arkkitehti Jari Huhtaniemi. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Eveliina Heinäluoma: Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kaavan toteuttamisen jatkosuunnittelussa selvitetään kaikkien eri liikennemuotojen näkökulmasta ja maanalaiseen kokoojakatuun liittymättömiä liikenneratkaisuja, millä voidaan vähentää eteläisiin kaupunginosiin ja Töölöön suuntautuvaa katuverkkoa kuormittavaa huolto- ja henkilöautoliikennettä, joka aiheutuu erityisesti Hernesaaren liikenteestä.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että selvitetään kaikkien eri liikennemuotojen näkökulmasta ja maanalaiseen kokoojakatuun liittymättömiä maanpäällisiä ja maanalaisia liikenneratkaisuja, millä voidaan vähentää eteläisiin kaupunginosiin ja Töölöön suuntautuvaa katuverkkoa kuormittavaa huolto- ja henkilöautoliikennettä, joka aiheutuu erityisesti Hernesaaren liikenteestä.

Kannattaja: Atte Kaleva

1 äänestys

JAA-ehdotus: Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että kaavan toteuttamisen jatkosuunnittelussa selvitetään kaikkien eri liikennemuotojen näkökulmasta ja maanalaiseen kokoojakatuun liittymättömiä liikenneratkaisuja, millä voidaan vähentää eteläisiin kaupunginosiin ja Töölöön suuntautuvaa katuverkkoa kuormittavaa huolto- ja henkilöautoliikennettä, joka aiheutuu erityisesti Hernesaaren liikenteestä.

22.04.2020

Ärende/6

Ei-ehdotus: Kaupunkiympäristölautakunta pitää tärkeänä, että selvitetään kaikkien eri liikennemuotojen näkökulmasta ja maanalaiseen koojakatuun liittymättömiä maanpäällisiä ja maanalaisia liikenneratkaisuja, millä voidaan vähentää eteläisiin kaupunginosiin ja Töölöön suuntautuvaa katuverkkoa kuormittavaa huolto- ja henkilöautoliikennettä, joka aiheutuu erityisesti Hernesaaren liikenteestä.

Jaa-äännet: 8

Eveliina Heinäluoma, Noora Laak, Jape Lovén, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Mika Välipirtti

Ei-äännet: 5

Sirpa Asko-Seljavaara, Dennis Hamro-Drotz, Nuutti Hyttinen, Atte Kaleva, Risto Rautava

Jäsen Eveliina Heinäluoman ja jäsen Risto Rautavan vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain.

Äänestyksessä Heinäluoman vastaehdotus voitti Rautavan vastaehdotuksen äänin 8-5.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi äänestyksen jälkeen yksimielisesti Eveliina Heinäluoman vastaehdotuksen.

03.12.2019 Pöydälle

26.11.2019 Pöydälle

26.03.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

12.03.2019 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Jari Huhtaniemi, arkkitehti, puhelin: 310 37197

jari.huhtaniemi(a)hel.fi

Teemu Vuotoniemi, liikenneinsinööri, liikennesuunnittelu, puhelin: 310 37490

teemu.vuotoniemi(a)hel.fi

Paula Hurme, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 26093

paula.hurme(a)hel.fi

Jarkko Nyman, insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37094

jarkko.nyman(a)hel.fi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala 4.10.2019

HEL 2017-013476 T 10 03 03

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala esittää lausunnossaan että, asemakaavaselostuksessa selvemmin olisi ilmaistu koulu- ja päiväkotirakennuksen kokonaistarve 11 000 kem², niin kun se on esitetty vuoden 2019 talousarviossa. Lisäksi pyydetään huomioimaan puistoalueiden käyttö opetuksellisessa mielessä. Alueen liikennejärjestelyissä on huomioitava erityisesti oppilaiden turvallinen koulumatka, että kadun ylityspaikat ovat turvalliset, ja että reitit kouluun ovat hyvin valaistut sekä helppokulkuiset. Lisäksi tulisi huomioida riittävät saatto- ja huoltoliikenteet. Kevyen liikenteen ja kävely-yhteydet tulisi olla selkeät ja turvalliset.

Lisätiedot

Mia Kuokkanen, johtava arkkitehti, puhelin: 310 86291
mia.kuokkanen(a)hel.fi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö 29.4.2019

HEL 2017-013476 T 10 03 03

Helsingin kaupunginmuseo on tutustunut Hernesaaren asemakaavaehdotukseen ja lausuu siitä kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta seuraavan.

Asemakaava ja asemakaavan muutos koskee Hernesaarta ja sitä ympäröiviä vesi- ja puistoalueita Matalasalmenkujan, Eiranrannan ja Merikadun eteläpuolella. Tavoitteena on mahdollistaa asuinalueen, työpaikka-alueiden ja satama- ja puistoalueiden sijoittaminen alueelle. Hernesaaren itärannan puolelle on suunniteltu pääosin 6-8 kerroksisia asuin-kerrostalojen muodostamia kortteleita ja alueen länsipuolelle työpaikka-alueita. Risteilylaivoille on osoitettu kahden nykyisen laituripaikan lisäksi yksi uusi laituripaikka. Lisäksi alueelle on suunniteltu venesatama ja eteläiseen kärkeen lumen vastaanottoalue. Puistoaluetta Merisatamanpuistosta länteen levennetään ranta-alueella. Hernesaaren itärantaan on suunniteltu rantapuisto, jossa on uimaranta ja vesiurheilukeskus.

Museo on aiemmin lausunut Hernesaaren osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja asemakaavaluonnoksesta (16.2.2018) esittäen siitä joitakin huomioita. Asemakaavaluonnoksessa esitettiin osayleiskaavan mukaisesti alueelta vain yksi suojeltava rakennus: Fordin tehdasrakennus. Sille on annettu asemakaavaehdotuksessa suojelumerkintä sr-2 ja asianmukainen suojelumääräys. Suojelumerkintä on muutettu sr-1:stä

sr-2:ksi, perusteena ilmeisesti se, että tontille on lisätty rakennusoikeutta lähes kaksinkertaisesti (13 000 k-m² -> 22 000 k-m²). Lisärakentaminen tarkoittaa Fordin talon päälle rakentamista ja tontin pääkäyttötarkoituksena on KTY (toimitilarakennusten korttelialue). Asemakaavassa tulee antaa määräys suojeltavan rakennuksen päälle rakentamisesta (vrt. Telakkarannan asemakaavamääräykset) ja rajoittaa mahdollisen uudisrakennuksen korkeus rajoittumaan Fordin talon tornia alemmas.

Asemakaavaehdotuksessa on annettu luonnoksesta poiketen suojelumerkintä sr-1 saunarakennus Löylylle. Museon näkemyksen mukaan sauna- ja ravintolarakennus on arkkitehtonisesti merkittävä, mutta arvoitus, jonka perusteella suojelumerkintää ehdotetaan, vaatii ajallisesti yleensä useamman vuosikymmenen rakennusajankohdan ja arvotuksen välille.

Kaavakarttaa on muokattu luonnoksesta siten, että yleinen pysäköinti-alue LP on siirretty Villa Ensin edestä Merisatamanrantaan. Tämä on arvokkaan rakennuksen ja sen lähiympäristön kannalta hyvä asia. Kaavaehdotukseen on merkitty ka-vp-rajaus eli Engelinaukiolta merelle suuntautuvaan asemakaavahistoriallisesti merkittävään puistoakselin näkymälinjaan maisemallisesti liittyvä ohjeellinen alueen osa, joka on suunniteltava ja hoidettava pääosin avoimena, mutta yleisilmeeltään puistomaisena. Katu- ja puistoalueelle kohdistuvat toimenpiteet tulee suunnitella kokonaisuutena. Eiran ensimmäisessä asemakaavassa (vahvistettu 1908) esitettiin puistovyöhyke, joka alkoi Engelinaukiolta ja laskeutui merta kohden Helsinginniemen puistoon ja päättyen Ursinin uimalaitokselle. Alkuperäinen alue paljon leveämpi kuin mitä ka-vp-rajaus näkymälinjasta esittää. Näkymälinjan sijaan koko puistoalue tulee suunnitella kokonaisuutena.

Eiranrantaan on esitetty suurikokoinen yr = uimarannan huoltorakennuksen 800 k-m²:n rakennusala. Rakennukseen saa sijoittaa liikunta- ja vapaa-ajan palveluita sekä enintään 250 k-m² kahvilatilaa. Museon näkemyksen mukaan rakennukselle varattu ala on kooltaan ylimitoitettu ja ylipäättään maiseman ja näkymien säilymisen kannalta sopimaton. Meren rannalta Engelin aukiolle jatkuvalla puistovyöhykkeelle ja RKY-2009 alueen reunan ympäristöön ei tulisi lisätä rakentamismahdollisuuksia.

Museo on painottanut aiemmin, että valtion viljavarastolle tulisi myös antaa suojelumerkintä, sillä se on etenkin Hernesaaren teollisuushistorian kannalta merkittävä rakennus. Kaavaehdotuksessa rakennusta ei ole suojeltu. Museo esittää edelleen, että rakennus siiloinen suojellaan asemakaavassa. Kaavamääräyksessä voidaan suojelun ohella huomioida mahdollisen uuden käytön vaatimat muutokset.

22.04.2020

Ärende/6

Kaupunginmuseolla ei ole muuta huomautettavaa asemakaavaehdotuksesta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Kulttuuripalvelukokonaisuus Kaupunginmuseo Kulttuuriperintöyksikkö 16.2.2018

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimiala Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuus Kaupunkimittauspalvelut Kartat ja paikkatiedot Yksikön päällikkö 28.11.2018 § 49

HEL 2017-013476 T 10 03 03

Päätös

Yksikön päällikkö päätti hyväksyä asemakaavan 12510 pohjakartan kaupunginosissa 6 Eira, 20 Länsisatama. Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Päätöksen perustelut

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan kaupunkimittauspalvelut on valmistanut asemakaavan pohjakartan:

Asemakaavan numero: 12510
Kaupunginosat: 6 Eira, 20 Länsisatama
Kartoituksen työnumero: 24/2018
Pohjakartta valmistunut: 12.6.2018
Tasokoordinaatisto: ETRS-GK25
Korkeusjärjestelmä: N2000

Pohjakartta täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 54a §:n asettamat vaatimukset.

Kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden asiakkuusjohtaja on päätöksellä (4§/1.6.2017) siirtänyt hallintosäännön 16 luvun 8 § 2 momentin 7 kohdan toimivallan hyväksyä kaavoja varten valmistetut pohjakartat kaupunkiympäristön toimialan palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden kaupungingeodeetille sekä kartat ja paikkatiedot -yksikön päällikölle.

Lisätiedot

Merja Kyyrö, vastaava kartoittaja, puhelin: 310 31967
merja.kyyro(a)hel.fi
Timo Tolkki, yksikön päällikkö, puhelin: 310 31883
timo.tolkki(a)hel.fi

22.04.2020

Ärende/6

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala Liikuntapalvelukokonaisuus Ulkoilupalvelut
27.9.2018

HEL 2017-013476 T 10 03 03

Liikuntapalvelukokonaisuuden ulkoilupalvelut antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Hernesaaren kaavassa on hyvin otettu huomioon eri liikuntapalveluita ja ulkoilupalveluita.

Uimaranta-alueen kehitys on tärkeää, jotta rannan palvelut saadaan turvallisiksi kuluttajille.

Vesireittiliikenteen kehittämistä varten on varattu riittävä tila; näin koko kaupunginosaa voidaan elävöittää. Tällä toimenpiteellä laiturialue, joka sijaitsee nykyisen hiekkarannan vieressä, voidaan poistaa käytöstä ja samalla turvata uimareiden turvallisuus tulevilla uimarannoilla. Vesiurheilukeskus ja pienvenesatamatoiminta on hyvin huomioitu ja niille on varattu riittävät tilat Hernesaaren päässä.

Kaavat näyttävät uusien asuinalueiden asukkaille mitä asuinalueelle on tulossa.

Huomiota herättää Hernesaaren asemakaavamerkinnot. Niin vesiurheilukeskuksen kuin vesiliikennereitille varatun alueen viereen sijoittuvien venepaikkojen kaavamerkinnot ovat VP, eli puistoksi merkittyä aluetta. Kaavassa on toki lisämerkintä, että alueelle saa sijoittaa vesisurheilukeskuksen ja venepaikkoja.

Liikuntapalveluilla on kokemusta mm. Aurinkolahden uimarannan lähiliikuntapaikan rakentamisesta, jossa lähiliikuntapaikka lähdettiin rakentamaan vasta sen jälkeen, kun talot uimarannan läheisyyteen oli rakennettu. Asemakaavassa oli merkintä lähiliikuntapaikalle, mutta lähitalojen asukkaat ryhtyivät vastustamaan liikuntapaikan rakentamista.

Liikuntapalveluiden näkemyksen mukaan kaavamerkinnot voivat vaikeuttaa niin vesiurheilukeskuksen kuin venelaitureidenkin rakentamista Hernesaaren.

Lisätiedot

Stefan Fröberg, ulkoilupalvelupäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

22.04.2020

Ärende/6

Nimistötoimikunta 06.06.2018 § 30

HEL 2017-013476 T 10 03 03

Nimistötoimikunta päätti esittää Hernesaaren kortteleita nimettäväksi kantakaupungin kortteleiden jatkumona. Hernesaaren korttelinimien aihepiiriksi päätettiin alueen kaavanmistöön jo aiemmin päätetyt eksoottiset ja osin myös tarunhoitoiset merieläimet, kuitenkin niin, että sama nimiaihe ei esiinny yhtä aikaa katujen ynnä muiden yleisten alueiden nimissä ja kortteleiden nimissä. Nimistötoimikunnan mielestä kaukomaihin viittaavan aihepiirin hyödyntäminen nimenomaan Hernesaassa, kansainvälisten risteilyalusten satamapaikassa, on perusteltua. Kortteleiden nimet tullaan merkitsemään asemakaavaan.

Nimistötoimikunta esittää alueelle seuraavia korttelinimiä:

1.

Meritähti–Sjöstjärnan
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); meritähtien luokan (Asteroidea) mukaan;

2.

Merikäärme—Havsormen
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); merikäärmeiden heimon (Hydrophiidae) mukaan;

3.

Kaskelotti–Kaskeloten
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); kaskelotin (Physeter macrocephalus) mukaan;

4.

Piraija–Pirayan
(kortteli)

Perustelu: Piraijoiden heimon (Serrasalmidae) mukaan;

5.

Velhokala–Stenfisken
(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); velhokalan eli kivikalan (Synanceia verrucosa) mukaan, jota pidetään maailman myrkylli-

22.04.2020

Ärende/6

simpänä kalana;

6.

Siipisimppu—Drakfisken

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); siipisimpun (Pterois volitans) mukaan;

7.

Merivuokko—Havsanemonen

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); merivuokkojen lahkoon (Actiniaria) mukaan. Vuokkokala (vrt. Vuokkokalankatu—Clownfisksgatan) voi elää symbioosissa merivuokon kanssa;

8.

Krotti—Marulken

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); krottikaloiden lahkoon (Lophiiformes) mukaan;

9.

Helmivene—Pärlbåten

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); helmiveneiden alaluokan (Nautiloidea) mukaan;

10.

Barrakuda—Barracudan

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); barrakudan (Sphyræna barracuda) mukaan;

11.

Simpukka—Musslan

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); simpukoiden luokan (Bivalvia) mukaan;

12.

Kalmari—Kalmaren

(kortteli)

Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); kalmarin (Loligo vulgaris) mukaan;

22.04.2020

Ärende/6

13.
Taskurapu–Krabban
(kortteli)
Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); taskurapujen osalah-
kon (Brachyura) mukaan;

14.
Hummeri–Hummern
(kortteli)
Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); hummerin eli euroo-
panhummerin (Homarus gammarus) mukaan:

ja

15.
Osteri–Ostronet
(kortteli)
Perustelu: Ryhmänimi (eksoottiset merieläimet); ostereiden heimon
(Ostreidae) mukaan.

Pirajaa lukuun ottamatta Hernesaaren korttelinimiin valitut luontokap-
paleet elävät meressä. Piraijoita tavataan Etelä-Amerikan Atlantiin las-
kevissa joissa.

09.05.2018 Pöydälle

14.03.2018 Käsitelty

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistönsuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi